

ความสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างผู้นำท้องถิ่นและผู้นำท้องถิ่นในการจัดทำแผนพัฒนา
องค์การบริหารส่วนตำบลครน อำเภอสวี จังหวัดชุมพร
Power Relationship between the Area Leaders and the Local in the
Preparation of the Development Plan of Kron District Administration
Sawi District Chumphon Province

ศิริลักษณ์ พรหมบังเกิด¹ สุพัฒพงศ์ แยมอิม² และ วาสนา จาตุรัตน์³
Sirilak Prombungkoed¹ Supatpong Yamim² and Wasana Jaturat³

¹สาขาวิชาการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี จังหวัดสุราษฎร์ธานี
โทร. 062-243-8839 อีเมล sirilak.prombungkoed@gmail.com

²สาขาวิชาการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี จังหวัดสุราษฎร์ธานี
โทร. 081-499-9833 อีเมล dr.supatpong1982@gmail.com

³สาขาวิชาการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี จังหวัดสุราษฎร์ธานี
โทร. 081-693-5199 อีเมล wasana.edu@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) ความสัมพันธ์ทางกฎหมายระหว่างผู้นำท้องถิ่นและผู้นำท้องถิ่น (2) ความสัมพันธ์ทางปฏิบัติระหว่างผู้นำท้องถิ่นและผู้นำท้องถิ่น (3) ปัญหาและอุปสรรคขององค์การบริหารส่วนตำบลครน ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น (4) แนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรค ตลอดจนข้อเสนอแนะในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลครน การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยวิธีปรากฏการณ์วิทยา ใช้วิธีการเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) และการสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) ผู้ให้ข้อมูลหลักแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้นำ ได้แก่ ผู้นำท้องถิ่น ผู้นำท้องถิ่น และกลุ่มประชาชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลครน รวมทั้งสิ้น 13 คน ทำการวิเคราะห์ข้อมูลแบบการพรรณนาวิเคราะห์ภายในกรอบทฤษฎีที่กำหนดไว้ สร้างข้อสรุปแบบอุปนัยบนพื้นฐานของการสังเกตการณ์หรือข้อเท็จจริงโดยการนำข้อมูลที่ได้จากการลงพื้นที่ในภาคสนามมาเชื่อมโยงกับแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่ได้จากการทบทวนวรรณกรรมผ่านทางเอกสารและผลของการวิจัยต่าง ๆ

ผลการวิจัยพบว่า (1) คณะกรรมการหมู่บ้านเป็นกลไกอำนาจเชิงกฎหมายที่ก่อให้เกิดการทำงานร่วมกันระหว่างผู้นำท้องถิ่นและผู้นำท้องถิ่นในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น (2) การทำงานร่วมกันเพื่อให้เกิดความสำเร็จต้องมีกระบวนการบริหารจัดการที่มีความสอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกันมีทรัพยากรในการบริหารที่เพียงพอพร้อมต่อการดำเนินงาน โดยเฉพาะในด้านของ คน (Man) และวัสดุอุปกรณ์ (Material) ได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่ายตั้งแต่เริ่มต้นจนเสร็จสิ้นกระบวนการทำงาน ผู้ร่วมงานต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการทำงานด้วยความเต็มใจหรือความสมัครใจตามทักษะความรู้ความสามารถเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานสามารถแสดงความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะในการทำงานได้อย่างอิสระและเท่าเทียมกันโดยไม่ถูกเลือกปฏิบัติและมีการสื่อสารอย่างชัดเจนตรงไปตรงมาเกี่ยวกับรายละเอียดของงาน นอกจากนี้ผู้นำท้องถิ่นต้องมีการแสดงออกในด้านของภาวะผู้นำไม่ยึดติดกับบทบาท และอำนาจหน้าที่ตามระเบียบกฎหมายหรือข้อบังคับ คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมรับฟังและเคารพในความคิดเห็นของผู้ร่วมงานสร้างความสัมพันธ์ที่ดีในการทำงานโดยการให้กำลังใจและให้คำปรึกษาหรือคำแนะนำอย่างไม่ถือตัว (3) ระเบียบกฎหมายที่เปลี่ยนแปลงอย่างเป็นพลวัตมีผลต่อการมีส่วนร่วม

ร่วมโดยปัญหาและอุปสรรคที่พบมีดังนี้ 1) ประชาชนไม่เข้าใจถึงความสำคัญของบทบาทการมีส่วนร่วม 2) ประชาชนยังไม่เข้าใจถึงความสำคัญของแผนพัฒนาท้องถิ่น 3) งบประมาณไม่เพียงพอต่อปัญหาและความต้องการของประชาชน ดังนั้น การส่งเสริมการมีส่วนร่วมต้องทำในเชิงรุกให้สอดคล้องกับวิถีการดำเนินชีวิตของคนในพื้นที่ ในการจัดทำแผนพัฒนา (4) แนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรค ดังนี้ 1) การจัดโครงการอบรม/กิจกรรม ชี้แจง หรือประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนเข้าใจถึงบทบาทการมีส่วนร่วม 2) ประชาสัมพันธ์ในหลากหลายช่องทาง/จัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องแผนพัฒนาท้องถิ่น 3) จัดลำดับความสำคัญของโครงการ ประสานของบประมาณสนับสนุนในโครงการที่เกื้อหนุนภาพ และข้อเสนอแนะในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลครน คือ 1) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของหน่วยงานทุกภาคส่วนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการลงประชามติท้องถิ่น 2) ชี้แนะให้ประชาชนเข้าใจถึงแนวทางการพัฒนาในแต่ละปีให้เหมาะสมกับงบประมาณ 3) จัดประชามติในช่วงเวลาที่เหมาะสม 4) ใช้ภาษาที่เข้าใจง่ายเพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกันของประชาชนและเจ้าหน้าที่

คำสำคัญ : ความสัมพันธ์เชิงอำนาจ, ผู้นำท้องถิ่น, ผู้นำท้องที่, แผนพัฒนาท้องถิ่น, องค์การบริหารส่วนตำบลครน

ABSTRACT

The objectives of this research were to study (1) characteristics of legal relations between local and local leaders in the preparation of the plan for the development of the kron district administration. (2) The characteristics of the practical relationship between local and local leaders in the preparation of the kron district administration development plan. (3) Problems and obstacles of kron district administration in developing a local development plan (4) solutions and obstacles, as well as recommendations for the development plan of the kron sub-district administration.

This research is qualitative research by phenomenal methodology. Use in-depth interview and participant observation methods the main informants are divided into two groups: local leaders, local leaders, local leaders, and community groups involved in the development plan of the kron district administration, which analyzes the data in a descriptive way within the established theoretical framework. Create inductive conclusions based on observations or facts. By linking the information obtained from the field to the concept. Theories and related research obtained through the review through the papers and the results of the research.

The results showed that (1) the Village Committee is a legal power mechanism that enables collaboration between local and local leaders in the preparation of local development plans, (2) collaboration to achieve success, requires a consistent and in-line management process, has sufficient administrative resources, is ready to work, especially in the field of people (Man) and (Material), has been cooperated by all parties from the beginning to the completion of the work process. Colleagues must also be involved in the work. Willingness or voluntary based on skills Knowledge and competence allow colleagues to express their opinions or suggestions on work independently and equally without discrimination and have clear, frank communication about the details of the work. In addition, local and local leaders must be expressed in the field of leadership. Do not adhere to roles and authorities in accordance with legal or regulatory regulations Take into account the common good, listen and respect the opinions of colleagues. Build a good working relationship by providing uncomfortable encouragement and counseling or advice. (3) Dynamically changing legal regulations affect participation by the problems

and obstacles encountered there. As follows 1) People do not understand the importance of participation roles, 2) People still do not understand the importance of local development plans, 3) The budget is insufficient for problems and needs of the people, so proactively promoting participation must be done in accordance with the lifestyle of local people in developing a development plan (4) solutions to problems and obstacles. As follows: 1) Training programs/activities 2) Public relations in various channels/training to educate people about local development plans 3) Prioritize projects, coordinate funding for projects that exceed the potential and recommendations for the preparation of local development plans of the Kron District Administration, namely 1) Promote the participation of all sectors of the agencies to participate in the local community, 2) Guide people to understand the development approach each year to suit the budget, 3) Organize the community at the appropriate time, 4) Use language that is easy to understand to have a consistent understanding of the people and officials.

Keywords: Power Relations, Area Leaders, Local Leader, Local Development Plan, Kron Sub-District Administrative Organization

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบันประเทศไทยมีการปกครองในรูปแบบระบบประชาธิปไตย โดยเป็นรูปแบบการปกครองที่ถือว่าอำนาจสูงสุดในการปกครองเป็นของประชาชนการปกครองที่อำนาจสูงสุดเป็นของประชาชน แต่ในทางปฏิบัติประชาชนจะใช้วิธีการปกครองโดยเลือกตัวแทนเข้าไปบริหารประเทศแทนตนในสภา เพราะประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย ดังนั้น บุคคลหรือคณะบุคคลจะรับตำแหน่งเป็นผู้ปกครองจะต้องได้รับความเห็นชอบจากประชาชน นโยบายในการปกครองประเทศจะต้องสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนส่วนใหญ่ สำหรับองค์การบริหารส่วนตำบลครน อำเภอสวี จังหวัดชุมพร เป็นองค์การบริหารส่วนตำบลขนาดกลาง มีจำนวนหมู่บ้าน 14 หมู่บ้าน และมีประชากรในเขตพื้นที่จำนวนมากการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลครน ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2548 และที่แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2561 ซึ่งจะใช้เป็นกรอบแนวทางพิจารณาการจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีจะต้องเป็นความต้องการที่เกิดขึ้นจากคนในชุมชน หรือท้องถิ่นที่ต้องการพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง ตามหลักการกระจายอำนาจเป็นการเสนอหรือวางแผนการพัฒนา จากหน่วยการปกครองขนาดเล็กไปหาหน่วยงานที่มีขนาดใหญ่กว่า (Down to Top) ทั้งนี้เพื่อการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนตามหลักประชาธิปไตย และหลักการปกครองท้องถิ่น การผลักดันโครงการพัฒนาต่าง ๆ ส่วนหนึ่งเกิดขึ้นจากการจัดทำประชาคมรับฟังความคิดเห็นของคนในพื้นที่ กำหนดให้มีเป็น 2 ระดับ สำหรับองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น รูปแบบองค์การบริหารส่วนตำบล คือ เวทีประชาคมระดับหมู่บ้านและเวทีประชาคมระดับตำบล

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงความสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างผู้นำท้องถิ่นและผู้มาท้องถิ่น ในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลครน อำเภอสวี จังหวัดชุมพร ทั้งนี้เพื่อจะได้นำข้อมูลจากการศึกษานำไปปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานในองค์กรให้มีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง จนบรรลุเป้าหมายขององค์กรซึ่งหมายถึงความเจริญของท้องถิ่นและตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริง

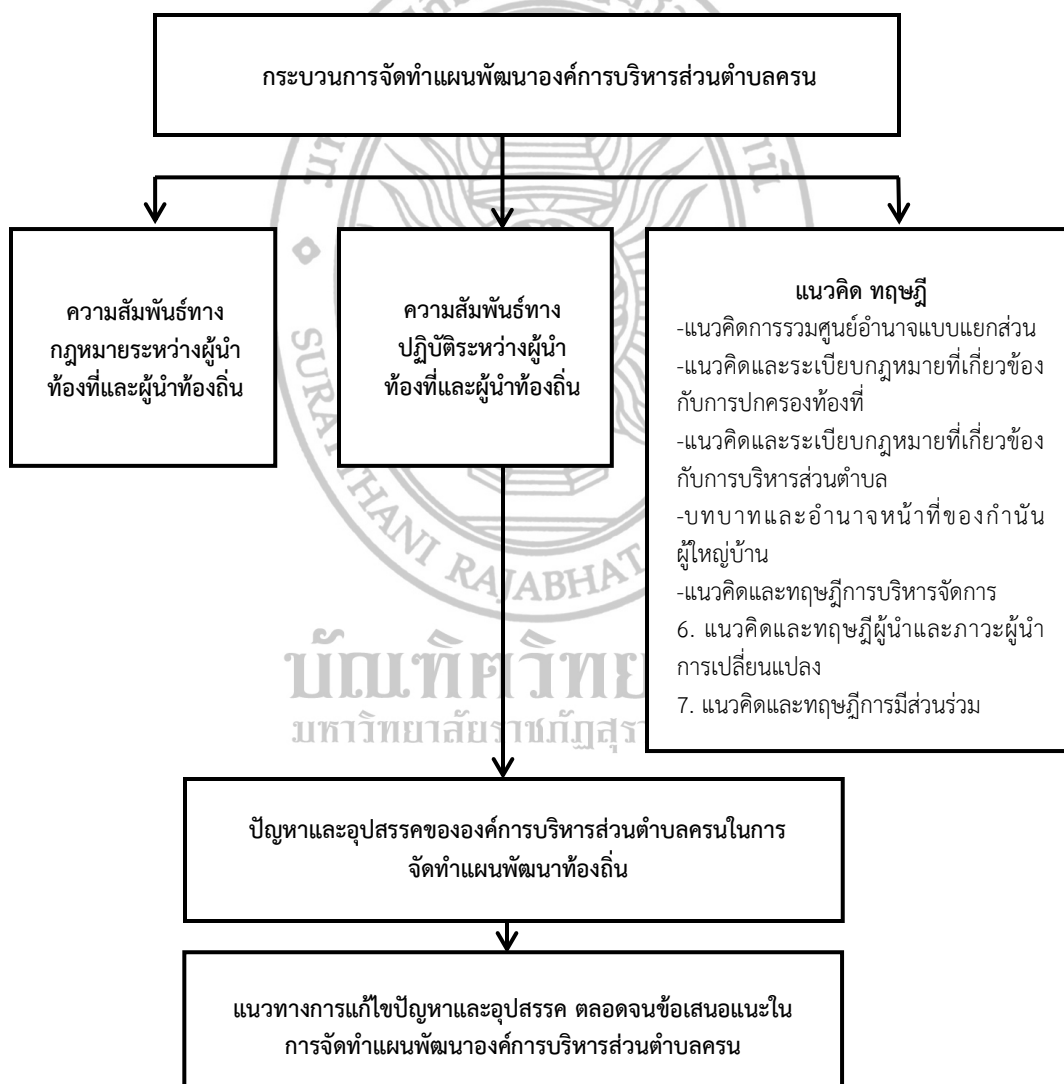
วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ทางกฎหมายระหว่างผู้นำท้องถิ่นและผู้มาท้องถิ่น ในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลครน
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ทางปฏิบัติระหว่างผู้นำท้องถิ่นและผู้มาท้องถิ่น ในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลครน

3. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคขององค์การบริหารส่วนตำบลครน ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น
4. เพื่อศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรค ตลอดจนข้อเสนอแนะในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลครน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

งานวิจัยชิ้นนี้มุ่งศึกษา ความสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างผู้นำท้องถิ่นและผู้นำท้องถื่น ทั้งในทางกฎหมาย และการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลครน อำเภอสวี จังหวัดชุมพร จึงได้นำแนวคิดการรวมศูนย์อำนาจแบบแยกส่วนนำมาใช้ในการอธิบายการดำเนินงานของการปกครองท้องที่และการปกครองท้องถิ่น ดังนั้นจึงมีส่วนสำคัญในการโน้มน้าว ชี้แนะ และผลักดันโครงการพัฒนาต่าง ๆ ให้ปรากฏในแผนพัฒนาท้องถิ่นมาโดยตลอด แสดงดังภาพที่ 1.1

ภาพที่ 1.1 แสดงกรอบแนวคิดในการศึกษา

ขอบเขตของการวิจัย

การกำหนดขอบเขตของการวิจัยมีดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหาของการวิจัย ศึกษาค้นคว้าแนวคิดการรวมศูนย์อำนาจแบบแยกส่วน แนวคิดและระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการปกครองท้องถิ่น แนวคิดและระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารส่วนตำบล บทบาทและอำนาจหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แนวคิดและทฤษฎีการบริหารจัดการ แนวคิดและทฤษฎีผู้นำและภาวะผู้นำ การเปลี่ยนแปลงแนวคิดและทฤษฎีการมีส่วนร่วม

2. ขอบเขตของผู้ให้ข้อมูลหลัก

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มของผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ (1) ผู้นำท้องที่ ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่ตำบลครน (2) ผู้นำท้องถิ่น ได้แก่ นายกองค์การบริหารส่วนตำบล สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล (3) ประชาคม ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ ประชาคมที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

3. ขอบเขตด้านระยะเวลา

ระยะเวลาการดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ ใช้เวลาในการดำเนินการศึกษารวม 5 เดือน อยู่ระหว่างเดือน พฤศจิกายน 2564 – มีนาคม 2565 และระยะเวลาในการลงพื้นที่เก็บข้อมูลภาคสนามในช่วงเดือน มกราคม - กุมภาพันธ์ 2565

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างผู้นำท้องที่และผู้นำท้องถิ่นในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลครน อำเภอสวี จังหวัดชุมพร เป็นการศึกษาโดยใช้แนวทางการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยวิธีปรากฏการณ์วิทยา ใช้วิธีการเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) และการสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) มีการค้นคว้าและวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง (Documentary Research) เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการวิเคราะห์ให้ได้มากที่สุด

เครื่องมือการวิจัย

ผู้วิจัยได้เตรียมความพร้อมก่อนลงพื้นที่ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อให้ได้รับข้อมูลหรือ คำตอบที่ตรงกับความเป็นจริง และการรู้ถึงบริบทผู้ที่ให้ข้อมูลเป็นสิ่งที่ผู้วิจัยจะต้องทำการศึกษา ก่อนการเข้าไปสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูล ผู้วิจัยได้ใช้แนวคำถามในการวิจัยเป็นเครื่องมือหลักที่ใช้ ในการสัมภาษณ์มีขั้นตอน โดยศึกษาจากแนวคิดและทฤษฎี หลักการจากหนังสือ ตำรา เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และสอบถามจากผู้ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อนำข้อมูลที่ได้ จากการศึกษา มาเป็นแนวทางในการสร้างแนวทางการสร้างแบบสัมภาษณ์จากการศึกษา ค้นคว้า ข้อมูลทางเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้แบบสัมภาษณ์มีความเที่ยงตรง ตามเนื้อหา และใช้วิธีการสังเกตการณ์ร่วมกับการสัมภาษณ์ โครงสร้างของแบบสัมภาษณ์แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ส่วนที่ 1 เป็นคำถามทั่วไปเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ให้สัมภาษณ์ และส่วนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลครน อำเภอสวี จังหวัดชุมพร กำหนดหัวข้อประเด็นหลัก และประเด็นย่อยของแนวคำถาม เพื่อให้แนวคำถามมีเนื้อหา และรายละเอียดครอบคลุมกับเนื้อหาที่ต้องการศึกษา และผู้วิจัยได้นำแบบสัมภาษณ์ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงด้านเนื้อหา (Content validity) และภาษาที่ใช้ให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะและความมุ่งหมายของการวิจัยจำนวน 3 ท่าน หลังจากที่ได้ นำแบบสัมภาษณ์ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ท่าน ได้ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content validity) และภาษาที่ใช้ให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะและความมุ่งหมายของการวิจัยแล้วผู้วิจัยได้นำแบบสัมภาษณ์มาปรับปรุงแก้ไขส่วนที่บกพร่องก่อนที่จะนำไปใช้เก็บข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการในการเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ เป็นข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์โดยใช้วิธีการสนทนาโดยมีการใช้คำถาม (Interview Guide) เป็นลักษณะของการเปิดกว้างไม่จำกัดข้อคำถาม (Open - Ended Question Interview) และครอบคลุมประเด็นที่ทำการวิจัย ประกอบกับการสังเกต บันทึกภาพ และการใช้เครื่องบันทึกเสียง การสัมภาษณ์ (interview) ผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) เป็นการสร้างแนวคำถามอย่างกว้าง ๆ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสัมภาษณ์ และข้อคำถามต่าง ๆ สามารถยืดหยุ่นได้ไม่มีการกำหนดตายตัวโดยในการสัมภาษณ์จะเป็นการใช้การซักถาม และการพูดคุยสนทนาแบบเป็นกันเองมากที่สุด การสังเกต (Observation) ผู้วิจัยใช้การสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) โดยผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากการสังเกตสิ่งต่าง ๆ และการเข้าไปมีส่วนร่วม

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา จากการจำแนกประเด็นการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาที่ตั้งไว้ โดยใช้ข้อมูลจากการศึกษาแนวคิดและทฤษฎี หลักการจากหนังสือ ตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบกับข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) และการสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) เพื่อหาความเชื่อมโยงและความสัมพันธ์ของข้อมูล โดยผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์ และ สังเคราะห์ เพื่อหาข้อมูลที่เป็นหมวดหมู่เดียวกันหรือเป็นประเภทเดียวกัน หลังจากที่ได้ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูลเสร็จแล้ว ผู้วิจัยได้สรุปข้อมูลและนำข้อมูลที่ได้ไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลอีกครั้ง นำผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยการตีความจากกลุ่มประเด็นที่จัดกลุ่มด้วยการพรรณนาในลักษณะการบรรยายพร้อมทั้งนำปรากฏการณ์ที่เป็น รูปภาพ คำพูด มานำเสนอในลักษณะข้อมูลประกอบคำบรรยาย โดยการสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย (Analytic Induction)

สรุปผลการวิจัย

1. ตามวัตถุประสงค์การวิจัยที่ 1 ผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้นำที่มีบทบาทสำคัญยิ่งที่ก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการบริหารงานทั้งภาครัฐและประชาชน ในฐานะนักปกครองที่มีหน้าที่บำบัดทุกข์บำรุงสุขและในฐานะนักพัฒนาเพื่อสร้างความสำเร็จเติบโตให้แก่ชุมชนและท้องถิ่น ปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พุทธศักราช 2457 ที่มีการเปลี่ยนแปลงแก้ไขจนถึงปัจจุบัน (ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2552) ในขณะที่ผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้นำที่เกิดขึ้นจากผลของการกระจายอำนาจสู่การปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นผู้นำที่เกิดขึ้นจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนมีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติมถึงปัจจุบัน (ฉบับที่ 7 พ.ศ. 2562)

2. ตามวัตถุประสงค์การวิจัยที่ 2 กระบวนการบริหารจัดการต้องเป็นไปในทิศทางเดียวกัน มีความสอดคล้องและครอบคลุมรายละเอียดในทุก ๆ ด้าน การจัดคนเข้าทำงานหรือการมอบหมายหน้าที่ให้ตรงกับความรู้ ความสามารถ และลักษณะของงาน การติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานเพื่อให้การทำงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดความสำเร็จตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ทรัพยากรในการบริหารต้องมีความพร้อมในทุกด้าน โดยสิ่งที่จะต้องให้ความสำคัญที่สุด คือ คน (Man) และวัสดุอุปกรณ์ (Material) ที่จะต้องมีความพร้อมและเพียงพอต่อการทำงาน ในการมีส่วนร่วมในการทำงานสามารถเกิดได้จากการได้รับความร่วมมือจากทุก ๆ ฝ่ายเนื่องจากในการทำงานร่วมกันแต่ละฝ่ายหรือแต่ละคนจะมีทักษะ ความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ และหน้าที่ที่แตกต่างกัน การรับฟังความคิดเห็นมีความสำคัญเป็นอย่างมาก เนื่องจากการรับฟังความคิดเห็นเป็นหัวใจของการทำงานร่วมกัน สามารถทำให้เกิดการเรียนรู้ และการแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน ที่เป็นประโยชน์ในกระบวนการทำงาน ผู้นำท้องถิ่นและผู้นำท้องถิ่นต้องมีการสร้างแรงจูงใจในการทำงานให้กับผู้ร่วมงาน ด้วยการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีในการทำงาน ผู้นำท้องถิ่น ผู้นำท้องถิ่น กลุ่มประชาคม และเจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลนครน ต้องมีความเข้าใจในบทบาทและอำนาจหน้าที่ของตนเอง มีการพัฒนาความรู้ความสามารถอยู่ตลอดเวลา และมีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ เพื่อให้งานที่ทำนั้นมีความราบรื่นประสบความสำเร็จ และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชนและส่วนรวม

3. ตามวัตถุประสงค์การวิจัยที่ 3 ปัญหาและอุปสรรคที่พบ คือประชาชนยังไม่เข้าใจถึงความสำคัญของบทบาทการมีส่วนร่วม ที่จะนำไปสู่การแก้ไขปัญหาของท้องถิ่น ประชาชนบางส่วนยังขาดความรู้ความเข้าใจถึงความสำคัญ ของแผนพัฒนาท้องถิ่น งบประมาณไม่เพียงพอต่อปัญหาความต้องการของประชาชน เพื่อหนายเมื่อมีการเสนอปัญหาไปแล้ว ไม่ได้ตามที่ต้องการจึงไม่ยอมเข้าร่วมการประชุม ระเบียบกฎหมายหรือ หนังสือสั่งการมีการเปลี่ยนแปลงบ่อยครั้งทำให้ผู้ดำเนินการต้องทำความเข้าใจใหม่อยู่เสมอ และในส่วนของคณะกรรมการยังมีบางส่วนที่ไม่ให้ความสำคัญของบทบาทหน้าที่ตนเองเท่าที่ควร

4. ตามวัตถุประสงค์การวิจัยที่ 4 ผลการศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรค ตลอดจนข้อเสนอแนะในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลครน การจัดโครงการอบรม/กิจกรรมชี้แจง หรือประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนเข้าใจถึงบทบาทการมีส่วนร่วม และผลประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับจากการมีส่วนร่วม ทำให้เห็นเชิงประจักษ์ว่าผู้ที่เข้าร่วมประชุมประชุมมีความสำคัญในการพัฒนาท้องถิ่นเพราะการจัดสรรงบประมาณจากรัฐบาลในการพัฒนาท้องถิ่นมุ่งเน้นให้ท้องถิ่นนั้นสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้ตรงตามความต้องการมีประสิทธิภาพมากกว่ารัฐบาลเป็นผู้ดำเนินการเอง

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยที่ค้นพบดังกล่าวข้างต้น มีประเด็นที่น่าสนใจอภิปรายผล ดังนี้

1. ผลวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่ 1 ผลการศึกษาความสัมพันธ์ทางกฎหมายระหว่างผู้นำท้องถิ่นและผู้นำท้องถิ่น พบว่าพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. 2457 เป็นกฎหมายแม่บทสำคัญต่อบทบาทและอำนาจหน้าที่ที่กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในการปกครองท้องที่ระดับตำบลและหมู่บ้าน กำนัน ผู้ใหญ่บ้านเป็นบุคคลหนึ่งที่ได้เข้าไปมีบทบาทเกี่ยวกับงานราชการเกือบทุกอย่าง ไม่ว่าจะเป็นงานของกระทรวง ทบวง กรมใด หรือไม่ว่าจะเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับตัวบทกฎหมายหรือนโยบายก็ตาม ทำให้กำนันผู้ใหญ่บ้านมีอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบในการปกครองท้องที่อยู่มากมาย ทั้งที่เป็นอำนาจหน้าที่ตามบทบัญญัติของกฎหมายและอำนาจหน้าที่ที่ได้บัญญัติไว้ในกฎหมาย งานวิจัยของ วิรัตน์ ไชยสิทธิ์ (2557) พบว่า บทบาทสำคัญของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ได้แก่ การประชาสัมพันธ์หรือให้คำแนะนำในข้อกฎหมายเบื้องต้นที่ประชาชนควรทราบ เช่น การเกิด การตายและการย้ายที่อยู่ เป็นต้น การให้คำปรึกษาเมื่อมีเหตุการณ์การกระทำผิดกฎหมายเกิดขึ้น

2. ผลวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่ 2 การศึกษาความสัมพันธ์ทางปฏิบัติระหว่างผู้นำท้องถิ่นและผู้นำท้องถิ่น พบว่าในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลครน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดกับประชาชนไม่ยิ่งหย่อนกว่าท้องที่ มิติการทำงานขององค์การบริหารส่วนตำบลมีผลต่อความสัมพันธ์ในเชิงอำนาจที่ทำให้ บทบาทของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านเปลี่ยนแปลงไปตามแต่ละช่วง กำนันผู้ใหญ่บ้านเป็นตำแหน่งที่ยากเลิกไม่ได้ แม้หลายคนจะมองว่ามืองค์การบริหารส่วนตำบลแล้วต้องเลิกแต่ต้องเข้าใจว่าองค์การบริหารส่วนตำบลมีภารกิจหน้าที่ในการพัฒนาเท่านั้น การทำงานร่วมกันเพื่อก่อให้เกิดความสำเร็จต้องมีกระบวนการบริหารจัดการที่มีความสอดคล้องและ เป็นไปในทิศทางเดียวกัน มีทรัพยากรในการบริหารที่เพียงพอพร้อมต่อการดำเนินงาน โดยเฉพาะในด้าน ของ คน (Man) และวัสดุอุปกรณ์ (Material) ได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่ายตั้งแต่เริ่มต้นจนเสร็จสิ้น

3. ผลวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่ 3 การศึกษาปัญหาและอุปสรรคขององค์การบริหารส่วนตำบลครน ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น พบว่ากฎหมาย ระเบียบ หนังสือสั่งการที่มีการเปลี่ยนแปลงบ่อยครั้งสร้างผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเข้าร่วมการจัดทำแผนพัฒนา สำหรับปัญหาที่เป็นอุปสรรคในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลครนที่ได้รับทราบข้อมูลจากตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ แยกมุมมองของกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่ม คือผู้นำในการจัดทำแผนพัฒนา และผู้เข้าร่วมการจัดทำแผนพัฒนา

1) ปัญหาและอุปสรรคที่พบ คือประชาชนยังไม่เข้าใจถึงความสำคัญของบทบาทการมีส่วนร่วมที่จะนำไปสู่การแก้ไขปัญหาของท้องถิ่น สอดคล้องกับงานวิจัยของจุฬาลักษณ์ กอบัวกลาง (2560) งานวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลเมืองเก่า อำเภอบินบุรี จังหวัดปราจีนบุรี พบว่าปัญหาอุปสรรคประชาชนยังขาดความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่และการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นและไม่เห็นความสำคัญและประโยชน์ของการจัดทำแผน

2) ปัญหาและอุปสรรคที่พบ คือประชาชนบางส่วนยังขาดความรู้ความเข้าใจถึงความสำคัญ ของแผนพัฒนาท้องถิ่น สอดคล้องกับงานวิจัยของชาญชัย เชื้อกล้า (2563) การมีส่วนร่วมของ ประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลคลองพลู อำเภอหนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี พบว่า ปัญหาและอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำ แผนพัฒนาท้องถิ่น ข้อ4.ประชาชนขาดความรู้ความเข้าใจ และไม่เห็นประโยชน์ของการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

3) ปัญหาและอุปสรรคที่พบ คืองบประมาณไม่เพียงพอต่อปัญหาความต้องการของประชาชน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชาญชัย เชื้อกล้า (2563) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำ แผนพัฒนาท้องถิ่น กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลคลองพลู อำเภอหนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี พบว่า ปัญหาและอุปสรรค ข้อ5.ปัญหาด้านงบประมาณ เช่น งบประมาณในการดำเนินงานในด้านงาน พัฒนาเศรษฐกิจ ด้านงานพัฒนาสังคม ด้านงานพัฒนาการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม ด้านงานพัฒนาสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม ด้านงานพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานมีงบประมาณที่ไม่เพียงพอในการจัดสรรเพื่อแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนความต้องการให้กับประชาชน ในพื้นที่

4) ปัญหาและอุปสรรคอื่น ๆ ที่พบ คือ 1.ประชาชนเบื่อหน่ายเมื่อมีการเสนอปัญหาไปแล้วไม่ได้ตามที่ต้องการ จึงไม่อยากจะ ร่วมการระดมความคิดเห็น 2.ในการลงพื้นที่เจ้าหน้าที่ต้องสื่อสารให้ประชาชนเข้าใจถึงวัตถุประสงค์ของโครงการและเป็นภาษาที่เข้าใจง่าย 3.ระเบียบกฎหมายหรือ หนังสือสั่งการมีการเปลี่ยนแปลงบ่อยครั้งทำให้ผู้ดำเนินการต้องทำความเข้าใจใหม่อยู่เสมอ 4 ในส่วนของ คณะกรรมการยังมีบางส่วนที่ไม่ให้ความสำคัญของบทบาทหน้าที่ตนเองเท่าที่ควร

4. ผลวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่ 4 การศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรค ตลอดจนข้อเสนอแนะในการจัดทำ แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลครน

1) แนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรค ให้ประชาชนเข้าใจถึงความสำคัญของบทบาทการมีส่วนร่วม ที่จะนำไปสู่การ แก้ไขปัญหาของท้องถิ่น คือ การจัดโครงการอบรม/กิจกรรมชี้แจง หรือประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนเข้าใจถึงบทบาทการมีส่วนร่วม และ ผลประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับจากการมีส่วนร่วม ทำให้เห็นเชิงประจักษ์ว่าผู้ที่เข้าร่วมประชุม ประชุมมีความสำคัญในการพัฒนา ท้องถิ่นเพราะการจัดสรรงบประมาณจากรัฐบาลในการพัฒนาท้องถิ่นมุ่งเน้นให้ท้องถิ่นนั้นสามารถตอบสนองความต้องการของ ประชาชนได้ตรงตามความต้องการมีประสิทธิภาพมากกว่ารัฐบาลเป็นผู้ดำเนินการเองโดยที่ประชาชนพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วมกับองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นในการปกครองตนเอง

2) แนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรค ให้ประชาชนเข้าใจถึงความสำคัญของแผนพัฒนาท้องถิ่น คือ ประชาสัมพันธ์ใน หลากหลายช่องทาง/จัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องแผนพัฒนาท้องถิ่นว่าปัญหา และอุปสรรคจะถูกพิจารณาเมื่อนำมาจัดทำเป็น แผนพัฒนาท้องถิ่น และแผนพัฒนาท้องถิ่นเป็น เครื่องมือที่องค์การบริหารส่วนตำบลใช้แก้ไขปัญหาความเดือดร้อนให้กับประชาชน ชี้แจงถึงวิธีการจัดทำแผน การจัดสรรงบประมาณ ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการคิดในการทำ สอดคล้องกับงานวิจัยของชาญชัย เชื้อกล้า (2563) การมีส่วนร่วม ของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลคลองพลู อำเภอ หนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี

3) แนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคงบประมาณไม่เพียงพอต่อปัญหาความต้องการของ ประชาชน คือ จัดลำดับ ความสำคัญของโครงการและความจำเป็นที่ต้องดำเนินการก่อนเพื่อจะได้เป็นการขยับกรอบ ปัญหาและความต้องการให้เล็กลงให้ เพียงพอและสอดคล้องต่องบประมาณที่มีอยู่ ของตนเอง สอดคล้องกับสอดคล้องกับงานวิจัยของสุวิทย์ ไกลสกุล,จุฑาภรณ์ คงรักษ์กวิน (2558) งานวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา องค์การบริหารส่วนตำบลบางไผ่ อำเภอเมือง จังหวัด นนทบุรี งานวิจัยพบว่า เพื่อให้การปฏิบัติการกิจนั้น สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ ประชาชนควรมีส่วนร่วมสนับสนุนองค์การบริหาร ส่วนตำบล ควรที่จะมีการสร้างจิตสำนึกให้ประชาชนในท้องถิ่น รวมทั้งควรที่จะชี้ให้ประชาชนได้เห็นถึงผลกระทบที่ประชาชนจะได้รับ ตามมา

4) ข้อเสนอแนะในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลครน คือ

1. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทุกภาคส่วนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการลงพื้นที่ประชาคมในการจัดทำแผน หรือจัดกิจกรรมเสริม นำเสนอสิ่งที่ประชาชนได้รับประโยชน์และผลกระทบ เพื่อเป็นแรงจูงใจให้ ประชาชนอยากเข้าร่วมประชุมประชาคมมากขึ้น เพื่อสร้าง ความแตกต่างแต่ละปีงบประมาณ

2. การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นแบบมีส่วนร่วม ต้องอธิบายชี้แนะให้ประชาชนเข้าใจถึงแนวทางการพัฒนาในแต่ละปีให้เหมาะสมกับงบประมาณ ขจัดปัญหาที่ประชาชนมักพูดว่าเสนอโครงการไปแล้วไม่ได้รับการแก้ปัญหา และหากรัฐบาลได้จัดสรรงบประมาณให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในแต่ละที่ได้เพียงพอและเสมอภาคแล้วนั้น สามารถที่จะแก้ไขปัญหาความยากจนได้อย่างตรงจุดที่ประชาชนต้องการอย่างมีประสิทธิภาพมากกว่าส่วนภูมิภาค
3. อาจเปลี่ยนช่วงเวลาในการประชุมประชาคมจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นในช่วงเวลาที่เหมาะสม ไม่ตรงกับเวลาการประชุมของประชาชนเพื่อการมีส่วนร่วมมากขึ้น
4. ใช้ภาษาที่เข้าใจง่ายในการสื่อสาร เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกันของประชาชนและเจ้าหน้าที่

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะจากการศึกษาวิจัย

จากการศึกษาวิจัย ผู้วิจัยมีความเห็นเกี่ยวกับบทบาท อำนาจหน้าที่ของผู้นำท้องถิ่นและท้องถิ่นว่าในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นจำเป็นต้องได้รับความร่วมมือจากทั้งสองฝ่ายการพัฒนาจึงจะเกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพการนำความอยู่ดีกินดีมาสู่ประชาชน

- 1) ระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับจัดทำแผนพัฒนาต้องได้รับการแก้ไขให้มีความยืดหยุ่นสามารถปรับใช้ได้ การมีส่วนร่วม หรือการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับแผนงาน
- 2) การส่งเสริมการมีส่วนร่วมขององค์กรบริหารส่วนตำบลต้องทำในเชิงรุก สอดคล้องกับวิถีการดำเนินชีวิตของประชาชน มีการสร้างแรงจูงใจและสร้างความตระหนักถึงความสำคัญของแผนพัฒนาท้องถิ่น ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของกระบวนการวิธีการงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- 3) การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นแบบมีส่วนร่วม ต้องอธิบายชี้แนะให้ประชาชนเข้าใจถึงแนวทางการพัฒนาในแต่ละปีให้เหมาะสมกับงบประมาณ ขจัดปัญหาที่ประชาชนมักพูดว่าเสนอโครงการไปแล้วไม่ได้รับการแก้ปัญหา
- 4) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทุกภาคส่วนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการลงพื้นที่ประชาคมในการจัดทำ แผนหรือจัดกิจกรรม เสนอนำเสนอสิ่งที่ประชาชนได้รับประโยชน์และผลกระทบ เพื่อเป็นแรงจูงใจให้ ประชาชนอยากเข้าร่วมประชุมประชาคมมากขึ้น เพื่อสร้างความแตกต่างแต่ละปีงบประมาณ
- 5) อาจเปลี่ยนช่วงเวลาในการประชุมประชาคมจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นในช่วงเวลาที่ เหมาะสม ไม่ตรงกับเวลาการประชุมของประชาชนเพื่อการมีส่วนร่วมมากขึ้น
- 6) ใช้ภาษาที่เข้าใจง่ายในการสื่อสาร เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกันของประชาชนและเจ้าหน้าที่

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป

- 1) ควรมีการศึกษาในกลุ่มของผู้ใช้แผนพัฒนาท้องถิ่นเช่น ผู้บริหารท้องถิ่น เจ้าหน้าที่งบประมาณ ว่ามีข้อจำกัดอย่างไรบ้างในการนำแผนไปเป็นกรอบในการพิจารณาตั้ง งบประมาณเพื่อการพัฒนา นโยบายการพัฒนา ให้มีความสอดคล้องกับสิ่งที่ต้องชี้แจงเพื่อประกอบการตัดสินใจหรือการเสนอโครงการพัฒนาของประชาคม
- 2) ควรมีการศึกษาปัญหาของกลุ่มผู้ปฏิบัติในการจัดทำแผนพัฒนาซึ่งเป็นตัวประสานระหว่างประชาชนกับ องค์กรจัดการศึกษาในพื้นที่ที่กว้างขึ้นเช่นระดับอำเภอหรือจังหวัด ผลของการศึกษาจะสามารถสะท้อนปัญหาของการจัดทำ แผนพัฒนาท้องถิ่นและเป็นข้อสังเกตเพื่อเสนอปรับปรุงกฎระเบียบในระดับนโยบายต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงมหาดไทย กรมการปกครอง. (2542). พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่พระพุทธศักราช 2547 และแก้ไขเพิ่มเติมถึงปัจจุบัน (พ.ศ. 2542). กรุงเทพฯ : อาสารักษาดินแดน.
- โกวิท พวงงาม และ อลงกรณ์ อรรคแสง. (2557). คู่มือ มิติใหม่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น: ผู้บริหารท้องถิ่นที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชน. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์สมาธรรม.
- ขจร ขวัญพร้อม. (2556). บทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้านกับอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลอำเภอปลายพระยา จังหวัดกระบี่. สารนิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต.
- คณะกรรมการปฏิรูป. (2554). แนวทางการปฏิรูปประเทศไทย ข้อเสนอต่อพรรคการเมืองและผู้มีสิทธิเลือกตั้ง. นนทบุรี : สำนักงานปฏิรูป.
- จิโรช วีระชัย. (2538). สังคมวิทยาการเมือง. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ฉลุย พ่วงพลับ. (2548). บทบาทของกำนันผู้ใหญ่บ้าน : ศึกษากรณีอำเภอคลองหอยโข่ง จังหวัดสงขลา. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ปกรณ สุวรรณ. (2546). การหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในความสัมพันธ์ระหว่างนักการเมืองระดับชาติ/ท้องถิ่นกับประชาชน. วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ปรีชา ปัญญาประชุม. (2536). ปัจจัยทางการเมืองที่มีอิทธิพลต่อการเลือกตั้งในประเทศไทย: ศึกษากรณีการเลือกตั้งที่ไม่ได้ตั้งแทนของประชาชนส่วนใหญ่. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- มานิตย์ จุมปา. (2548). คำอธิบายกฎหมายปกครองว่าด้วยการจัดระเบียบราชการบริหาร. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิรัตน์ ไชยสิทธิ์. (2557). ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันและผู้ใหญ่บ้านตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่และกฎหมายอื่นที่กำหนดเป็นอำนาจหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน: กรณีศึกษากำนันและผู้ใหญ่บ้านในจังหวัดนครนายก. วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี